

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра гуманітарної освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«УКРАЇНОЗНАВСТВО»
освітньо-професійні програми
«Туризм і рекреація»
Спеціальності
242 Туризм і рекреація
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Форма навчання: денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС: 6
Мова викладання: українська

	Лектор курсу:	Баран Ігор Володимирович , кандидат історичних наук, доцент кафедри гуманітарної освіти
	Контактні дані:	Електронна пошта: baraniv@lnup.edu.ua igor4814848@gmail.com Телефон моб: +38(097)481-48-48
	Профіль у Google Scholar	https://scholar.google.com/citations?user=HhtEPKsAAAAJ&hl=uk
	ORCID	https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0002-3936-0439

Доцент кафедри гуманітарної освіти Львівського національного аграрного університету, кандидат історичних наук. Викладач з 20-річним досвідом, автор та співавтор понад 30 наукових статей, 50 навчально-методичних розробок і практикумів, 3 навчальних посібників.

Читає курс Історія України,

Сфера наукових інтересів: історія України початку ХХ століття, Перша світової війна, етнонаціональні та релігійні відносини.

Галузь знань **24 Сфера обслуговування**
спеціальність **242 Туризм і рекреація**

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Характеристика навчальної дисципліни: **вибіркова**

Кількість кредитів **6**

Загальна кількість годин – **180**

Вид контролю: **залік**

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – **3**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

У межах зазначеного курсу здобувачі вищої освіти формують інтегральну та загальну компетентності, а саме формують уявлення про Україну та українство через призму українського державо- та націотворення в процесі історичного розвитку.

Українознавство – це виховна навчально-інтегративна система, спрямована на вироблення у здобувачів гуманістичних життєвих принципів, знань і розуміння витоків, етапів, рушійних сил розвитку України, організацію дослідження подальшого поступу української людини, нації, держави як природних та історичних феноменів, світового українства, є основою національно-державної школи.

Програма навчальної дисципліни складається з 2 розділів (10 тем):

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

6 кредити (180 год.): 90 год. аудиторної роботи, 90 год. самостійної роботи.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Українознавство» – дати знання про людину та про Україну і українство як цілісність, з одного боку, та утвердити органічну спільність із усім людством – з іншого, і сприяти самоусвідомленню, самореалізації кожної особистості та нації, формуванню громадянської свідомості.

«Українознавство» є вдосконалення гуманітарної підготовки здобувачів вищої освіти та виховання гідного громадянина-патріота України на основі формування цілісного об'єктивного уявлення про основні ментально-філософські, історико-політологічні та суспільно-економічні факти, процеси, явища української історії; суть історичного процесу, роль історичних персоналій у його творенні; шляхи та етапи розвитку історичних процесів на українських землях.

Основними завданнями вивчення дисципліни є набуття здобувачем наступних компетентностей:

а) виявити розуміння людської сутності, понять життя і смерті, добра і зла, прекрасного і потворного; досвід поколінь та історичні (соціальні, політичні, морально-етичні, естетичні) уроки розвитку української людини, родини, етносу, нації, природи, мови, держави, культури;

б) сприяти розкриттю причин, тенденцій, наслідків історичного розвитку, а також здатності до аналізу й синтезу почуттів, знань, досвіду, волі;

в) формувати в студентів громадянські якості та ідеали;

г) готувати покоління до самостійного життєвого вибору, шляху та перспектив майбутнього, пізнання й самопізнання, творення й самотворення особистості, схильної й спроможної бути в гармонії з іншими людьми, з довкіллям, із власним «Я» (внутрішнім

світом) і поєднувати особисті інтереси з громадянськими, національно-державними та загальнолюдськими, сприяти виробленню високих суспільних, державних, гуманістичних, духовно-культурних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності людей.

Програмні результати навчання:

засвоювати уроки розвитку української етності, держави, природи, мови, культури, долі, ментальності; бачити причини успіхів і невдач, розквіту і занепаду, слави і ганьби; наслідки міжнародної взаємодії та перспективи;

робити висновки з історичних уроків, співвідносі з проблемами життя народу і своїм власним життям;

на основі аналізу уроків минулого та сучасного робити власний життєвий вибір, зміст і форми життєдіяльності, критерії та ідеали поведінки;

бути готовими до здійснення історичної місії – України (українства) і власної особистісної, на основі переконання: міра розвитку, поступу, могутності нації, держави, людства – мудра й добра, сповнена гідності й честі, високоморальна людина.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(зміст):

Тема 1. Українознавство як наука і навчальна дисципліна

Тема 2. Становлення та основні етапи розвитку українознавства

Тема 3-4. Україна як цілісність: територіальний та етнонаціональний виміри

Тема 5. Походження українського народу. Національна ідея.

Тема 6-7. Процес українського культуротворення та культурозбереження

Тема 8. Державотворчий та націєтворчі процеси в Україні

Тема 9. Державотворчий і націєтворчий процеси. Україна – ментальність, доля .

Тема 10. Українство у світі. Українська перспектива

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ НАВЧАЛЬНО-АУДИТОРНА РОБОТА

Навчально-аудиторна робота є основною складовою навчального процесу, яка визначає форму та зміст процесу вивчення навчальної дисципліни. Основними видами навчально-аудиторної роботи з дисципліни «Історія України» є лекція та семінар.

ЛЕКЦІЯ – вид навчально-аудиторної роботи, основна форма навчальних занять, що визначає зміст та ідейно-мисленеву спрямованість навчального процесу. Мета лекції полягає у смисловому наповненні дисципліни «Історія України» у відповідності до хронології історичних процесів, специфіки історичних фактів, аналізу суспільно-історичних явищ.

Лекцію необхідно не лише уважно слухати, а й конспектувати. У зошиті здобувач повинен вказати тему лекції, план, виділити основні проблеми, висновки, пояснення, причинно-наслідкові зв'язки. Рекомендовано конспектувати частину цитат, які використовує лектор, та роботи на полях посилання на джерело. У конспекті слід виокремлювати поля, де слід фіксувати додаткову літературу, важливі або контраверсійні з огляду на актуальність факти, висловлювання, терміни.

Якісно написаний конспект стане незамінним засобом для правильної та результативної організації процесу вивчення дисципліни, виконання тестових завдань, підготовки до написання реферативних та контрольних робіт.

СЕМІНАРСЬКЕ (ПРАКТИЧНЕ) ЗАНЯТТЯ – вид навчально-аудиторної роботи. Передбачає розгляд окресленої у межах плану навчальної дисципліни проблеми (питання) із залученням додаткового (окрім лекційного) навчального матеріалу, літератури та джерел.

Орієнтиром у підготовці до семінарського заняття є план. Здобувачі вищої освіти повинен усвідомити поставлене перед ним завдання, ґрунтовно опрацювати матеріал підручників та посібників, залучаючи конспект лекцій, документи, монографії (іншу джерела тощо).

З метою розширення та засвоєння нового термінологічного апарата, процесів, явищ, потрібно використовувати довідники, словники, енциклопедії. Рекомендовано створити власний термінологічний словник (в окремому чи робочому зошиті з дисципліни).

Конспектування є важливою складовою підготовки до семінару.

Джерела бажано читати в повному обсязі, можливе опрацювання окремих автономних частин твору.

У конспекті слід записувати головні думки, цифрові дані, на основі яких можна складати діаграми, схеми, таблиці. При конспектуванні доцільно: – виокремити в 2/3 зошита для конспектування, 1/3 – для винесення основних дат, суперечливих питань;

– використовувати скорочення;

– робити акценти (! – винятково важливе питання; ? – суперечливе питання тощо).

Одним із елементів роботи на семінарі є доповідь (на основі тез чи плану).

Виступ основного доповідача має обмежуватися в часі (7-10 хв.). Доповнення – до 5 хв. Конспект може використовуватися здобувачем як основа для доповіді, проте з метою зачитати цитати, статистичні дані тощо.

У доповіді повинно бути ґрунтовно розкрито суть питання, обґрунтовано його зв'язок з сучасністю, регіональними особливостями (за потреби). Під час доповіді бажано використовувати візуальні методи (проекти, презентації, репродукції тощо). Візуалізація сказаного доповідачем підвищує інтерес до обговорюваної проблематики. Доповідь має завершуватися висновками та узагальненнями.

Кожна тема семінарського заняття доповнюється додатковими реферативними роботами, що поглиблюють зміст семінару.

Тема реферату обирається відповідно до плану, обов'язково посилатися на джерела. Наступний елемент доповіді – актуальність теми, її практичне значення, ступінь висвітлення у спеціальній літературі. При висвітленні особливо гострої дискусійної теми слід чітко визначити суть проблеми, обґрунтувати власне бачення. Доцільно за потреби використати ілюстративний матеріал. Реферат слід писати на основі якісної джерельної бази, ступінь розкриття теми, науковість висновків, зв'язок із сучасністю. Реферат має бути оформлений відповідно до зразка.

САМОСТІЙНА РОБОТА охоплює матеріал, що може бути освоєний здобувачами вищої освіти самостійно. Самостійне вивчення матеріалу передбачає освоєння тематичної літератури, підготовку письмових робіт, контрольних робіт, виконання тестових завдань:

МЕТОДИ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

- 1.Анотація прочитаної літератури.
- 2.Відповіді на контрольні питання. Тестування.
- 3.Запис звичаїв, обрядів, ритуалів свого краю тощо.
- 4.Написання реферату.
- 5.Консультації, підготовка та збір матеріалу для написання реферату.
6. Конспектування джерел, літератури до семінарських занять.
- 7.Робота в навчально-методичному кабінеті (чи бібліотеці).
- 8.Робота в Інтернеті.

ТЕСТУВАННЯ дає можливість оцінити знання фактологічного матеріалу й основних теоретичних проблем курсу, вміння порівнювати історичні події. Тестування є достатньо об'єктивною формою контролю знань, а, отже, й показником неупередженого оцінювання.

ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНОЗНАВСТВО»

№ з/п	Тема, питання що вивчаються	К-сть годин
3 семестр		
1	Українознавства як наука та навчальна дисципліна: Історико-теоретичні, методологічні основи українознавства. Етапи розвитку українознавства. Уроки Специфічні особливості і принципи.	4
2	Етапи розвитку українознавства Від крає-, країно-, народо-, суспільствознавства до українознавства Історичний генезис україно-, народознавства.	4
3	Коцентри українознавства Україна – етнос Україна – природа, екологія. Україна – мова.	4
4.	Україна – нація і держава. Генеза української державності.	2
4 семестр		
5.	Україна – нація і держава. Національна ідея, нація, націоналізм.	2
6.	Україна – культура. Україна – художня словесність.	4
7.	Україна – релігія, філософія, мистецтво.	
8.	Незалежна Українська держава, як територіальна та етнонаціональна цілісність. Україна у міжнародних відносинах	2
9.	Незалежна Українська держава. Державотворчий і націотворчий процеси. Україна – ментальність, доля	4
10.	Незалежна Українська держава. Українська діаспора в світі у взаємовідносинах з українською державою. Українська перспектива. Україна, світове українство – історична місія	4
Разом		30

**ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
З ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНОЗНАВСТВО»»**

№ з/п	Тема; питання, що вивчаються	К-сть годин	К-сть Балів
3 семестр			
1	Українознавства як наука та навчальна дисципліна: історія, філологія, філософія. Історичні аспекти українознавства. Історико-теоретичні, методологічні основи українознавства. Українознавства як наука та навчальна дисципліна: Історико-теоретичні, методологічні основи українознавства.	6	20
2	Етапи розвитку українознавства. Уроки Специфічні особливості і принципи.	6	20
3	Від крае-, країно-, народо-, суспільствознавства до Українознавства. Етапи розвитку українознавства	8	30
4.	Україна – нація і держава : Генеза української державності	8	30
		28 год	100 балів
4 семестр			
5.	Україна – нація і держава Національна ідея, нація, націоналізм	4	20
6.	Україна – культура Україна – художня словесність Процес українського культуротворення й культуро збереження	6	10
7.	Україна – культура Україна – релігія, філософія, мистецтво	4	10
8.	Незалежна Українська держава, як територіальна та етнонаціональна цілісність. Україна у міжнародних відносинах .	4	20
9.	Незалежна Українська держава Україна – ментальність, доля	6	20
10.	Незалежна Українська держава. Українська діаспора в світі у взаємовідносинах з Українською державою. Україна, світове українство – історична місія. Українська перспектива в контексті досліджень з наукового українознавства.	8	20
		32 год	100 балів
	Разом	60	

**Питання з дисципліни «УКРАЇНОЗНАВСТВО»
які виносяться для самостійної роботи**

1. Українознавства як наука та навчальна дисципліна: історія, філологія, філософія?
2. Історичні аспекти українознавства. Українська історія - чинник самоідентифікації українського народу як нації?
3. Філологічні аспекти українознавства. Українська мова – чинник самоідентифікації українського народу як нації?
4. Філософські аспекти українознавства. Українська філософія - чинник самоідентифікації українського народу як нації?
5. Історична періодизація українознавства?
6. Філологічна періодизація українознавства?
7. Філософська періодизація українознавства?
8. Українознавство, як системна дисципліна в дослідженні вченими проблем української історії (XIX-XX ст.)?
9. Українознавство, як системна дисципліна в дослідженні вченими проблем українського мовознавства (XIX-XX ст.)?
10. Українознавство, як системна дисципліна в дослідженні вченими проблем української філософії (XIX-XX ст.)
11. Українознавство в період розбудови незалежної Української держави. Кінець XX - поч. XXI ст.?
12. Історичні засади українознавства як науки і навчальної дисципліни в період розбудови незалежної Української держави?
13. Філологічні засади українознавства як науки і навчальної дисципліни в період розбудови незалежної Української держави?
14. Філософські засади українознавства як науки і навчальної дисципліни в період розбудови незалежної Української держави?
15. Становлення й основні етапи розвитку українознавства як науки і навчальної дисципліни в період розбудови незалежної Української держави?
16. Незалежна Українська держава, як територіальна та етнонаціональна цілісність?
17. Незалежна Українська держава. Походження українського народу, українознавчі аспекти?
18. Незалежна Українська держава. Походження українського народу, українознавчі аспекти?
19. Процес українського культуротворення й культуро збереження. Українознавчі аспекти?
20. Незалежна Українська держава. Державотворчий і націотворчий процеси?
21. Українська діаспора в світі у взаємовідносинах з українською державою?
22. Українська перспектива в контексті досліджень з наукового українознавства: історії, філології, філософії?

Рекомендована література

Базова

1. Українознавство. За редакцією М.Обушного. - Видавництво Київського національного університету ім.Т.Шевченка.- К.2008р.
2. П.П.Кононенко.Українознавство. - К.,2006р.
3. В.С.Крисаченко. Українознавство.Хрестоматія.К.,1996р .- Т.І.
4. В.С.Крисаченко. Українознавство.Хрестоматія.К.,1997р .- Т.ІІ.

Допоміжна

1. Ажнюк Б. Українська мова на тлі деколонізації і глобалізації // Мовознавство. – 2001. – № 3. – С. 6–9.
2. Баган О. Українська культура: звідки і куди // Українські проблеми. – 1995. – № 2. – С. 41–48.
3. Білецький В., Радчук В. Мова і консолідація суспільства в націю // Слово і час. – 1998. – № 12. – С. 81–86.
4. Борисенко В. Традиції і життєдайність етносу на матеріалах святково-обрядової культури українців. – К., 2000.
5. Братко-Кутинський О. Феномен України. – К., 1996.
6. Воропай О. Звичаї нашого народу. – К., 1993.
7. Голубенко П. Україна і Росія у світлі культурних взаємин. – К., 1993.
8. Державність української мови і мовний досвід світу. Матеріали міжнародної конференції. – К., 2000.
9. Донцов Д. Дух нашої давнини. – Дрогобич, 1991.
10. Енциклопедія сучасної України. Т. 1–6. – К., 2001–2007.
11. Енциклопедія українознавства. За ред. В. Кубійовича. Загальна частина. Перевидання в Україні. – Т. 1–3. – К., 1995.
12. Енциклопедія українознавства. За ред. В. Кубійовича. Словникова частина. Перевидання в Україні. – Т. 1–11. – Львів, 1993–2000, 2003.
13. Єфремов С. Історія українського письменства. – Видання четверте, з одмінами й додатками. Т. I. – Нью-Йорк, 1991.
14. Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького; Ред.кол.: Ю. Римаренко (відп. ред.). та ін. – К., 1996.
15. Масенко Л. Мова і політика. – К., 1999.
16. Мойсеїв І. Храм української культури (філософія сім'юсфери). – К., 1995.
17. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К., 1997.
18. Попович М. Нарис історії культури України. – К., 1998.
19. Радевич-Винницький Я. Глобалізація і мовно-інформаційний простір в Україні. – Дрогобич, 2005.
20. Сумцов Н. Символика славянських обрядов / Избранные труды. – М., 1996.
21. Таланчук О. Українознавство. Усна народна творчість. – К., 1998.
22. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду. – К., 2005.
23. Шкандрій М. В обіймах імперії: Російська і українська літератури новітньої доби / Пер. П. Таращук. – К., 2004.

Інформаційні ресурси

Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної

інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

Електронні інформаційні ресурси мережі Інтернет з переліком сайтів:

[Електронні ресурси] режим доступу:

- [Національна бібліотека України імені В. Вернадського](#)
- [Бібліотека Київського національного університету імені Тараса Шевченка](#)
- [Наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія](#)
- [Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника](#)

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із ведучим викладачем курсу.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

1. *Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей здобувачів).*
 2. *Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка – підготовка рефератів, презентацій, контрольні роботи (з конкретних питань тощо) або тести*
- Види контролю: поточний контроль, проміжний контроль та заліки.*

Розподіл балів, які отримують здобувачі

II курс III семестр - залік

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
T1	T2	T3	T4	100б
20	20	30	30	

II курс IV семестр - залік

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
T5	T6	T7	T8	T9	T10	100б
20	10	10	20	20	20	

T1, T2 ... T16 – теми

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій);
- 2) Тематика та зміст практичних робіт;
- 3) Завдання для підсумкової роботи.
- 4) Електронне навчання у віртуальному навчальному середовищі ЛНУП

(<https://moodle.lnup.edu.ua/>).